

GDK 176.1 *Salix babylonica* (L.): 176.1 *Alnus glutinosa* (L. Gaertn.).
K.b. vrba žalužka, *Salix babylonica* (L.), črna jelša, *Alnus glutinosa* (L. Gaertn.)
D9 = 3.07  posledovanost dreve, Vransko

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Večna pot 2, 1000 Ljubljana, p.p. 2985, Slovenija

telefon: 00386 61 1231343

telefax: 00386 61 273589

lm = 3541

ID = 617382

p 447

Gospa Irena Vrbovšek
Vransko
3305 Vransko

Zadeva: Oskrba obžaganih vrb žalužk in črne jelše ob potoku na Vranskem

Zaprosili ste nas za nasvet, kako oskrbovati obžagane vrbe žalužke (*Salix babylonica* L.) in črna jelša (*Alnus glutinosa* /L./ Gaertn.). Drevesa rastejo na bregu v regulirani strugi potoka, ki teče skozi Vransko, blizu mostu, ki vodi do gostišča Slovan. Ogledal sem si jih 29. 10. 1998.

Vrbe žalužke in črna jelša so bile odžagane na višini pribl. 2 m tako, da so drevesa ostala brez krošnje. Drevesa so močno odgnala in ti poganjki so v nekaj letih do sedaj oblikovali nove krošnje, ki so visoke pribl. 4 m. Vrbe so odgnale iz kambija na robu rane, jelši pa so zgornji deli debel odmrli in je pognala pribl. 0,5 m nižje. Vrbe imajo premer 25 – 30 cm in imajo vsaka po 10 – 15 odganjkov. Jelša ima tri debla (četrt - najdebelejša, je odžagano tik pri tleh), vsako deblo ima pribl. 10 odganjkov. Nekateri tanjši odganjki, ki so rasli po deblu navzdol, so bili pred kratkim odžagani. Na lesu prečno prerezanih debel vseh štirih dreves že rastejo trosnjaki gliv, ki razkrajajo les. Drevesa rastejo v strugi reguliranega potoka, na brežini, ki je široka pribl. 2 m.

Vrbe in črna jelša rastejo na rastišču, ki jim izredno ustreza in je za njih idealno. Zato izjemno dobro in močno odganjajo. Poganjki so gosti in vitalni. Vrbov in jelšev les izredno hitro razkrajajo glive, v kolikor se naselijo v živo drevo. Vanj se lahko naselijo le skozi rane. V obžagana drevesa na Vranskem so glive že uspešno prodrle in prihodnost teh dreves lahko predvidimo. Trohnoba bo v lesu napredovala hitro, postajal bo krhek, spremenil bo barvo in po več letih bodo drevesa votla. Odgnale veje se bodo zaradi svoje teže lomile, ali pa se bodo odčesnile ob močnejšem vetru ali zaradi obtežitve s snegom. Lahko rečemo, da so bila drevesa z odžaganjem tako močno poškodovana, da bodo v prihodnje ogrožala vse pod seboj, pokvarjen pa je tudi njihov izgled. Obžaganje štirih dreves na Vranskem je bilo opravljeno nestrokovno, brez kakršnega koli poznavanja stroke, ki jo imenujemo drevesna kirurgija. Menim, da bi bilo pred posegom potrebno ugotoviti, kaj bi želeli s temi drevesi: ena možnost je bila odstranitev, druga pa pustiti jih na miru.

V kolikor bodo drevesa neoskrbovana, bo do lomljenja vej v krošnji prišlo že v nekaj letih. Splošno pravilo pri oskrbi krošenj, ki so nastale z odžaganjem debla je, da moramo redčiti

pregoste poganjke. V kolikor jih pustimo rasti nerazredčene, so le-ti predolgi in se radi odlomijo od debla. V kolikor jih pa redčimo so bolj čokati, debelejši in bolje pritrjeni na deblo. Kasneje, ko se veje ali novi vrhovi odebelijo, jih po potrebi povežejo med seboj, da se ne odlomijo. Vsa ta dela običajno opravljajo na drevesih, ki so posebej pomembna ali imajo posebne funkcije v mestih (npr. estetske, zaščitena drevesa itd.) in je zato upravičeno vlaganje finančnih sredstev v njihovo oskrbo in sanacijo. Menim, da obravnavana štiri drevesa na Vranskem predvidenih stroškov za oskrbo v prihodnosti ne upravičujejo, saj so relativno mlada in nepopravljivo poškodovana. Menim, da je ustrežnejša njihova dokončna odstranitev in nadomestilo z novimi drevesi. Z ozirom na ustrezno rastišče bi nova drevesa s svojim izgledom relativno hitro nadomestila sedanja.

Ustrezno pa se mi zdi opozoriti na pomembna dejstva v zvezi z oskrbo dreves: naša sodišča po mojih dosedanjih izkušnjah privzemajo prakso sodišč v tujini, kjer obravnavajo drevo kot potencialno nevarno bitje. Vsak lastnik je odgovoren za vso škodo, ki jo imetju ali življenju drugih ljudi povzroči določeno neoskrbovano drevo. Zaradi majhnih dimenzij drevesa na Vranskem še ne predstavljajo nevarnosti, vendar bodo z rastjo postajala nevarna zaradi napredujoče trohnobe debel in večje teže vej. Ob kakršnikoli nesreči v prihodnosti, ki bi jo povzročilo drevo zaradi odlomljene veje ali podrtja, bo najverjetneje materialno odgovoren lastnik drevesa.

Sestavil:

Mag. Dušan Jurc

Ljubljana, 9. 11. 1998



V vednost:

Občina Vransko, 3305 Vransko